

Forsterkerkombinasjonen TCA 3028/3016A:

TANDBERGS

FLAGGSKIP

Tekst og foto ved Ole Petter Steen

Forsterker-kombinasjonen TCA 3028/3016A representerer Tandbergs flaggskip. Og det er langt fra noen «Flygende Hollender» som legger fra kai. Undertegnede fant ikke mange soniske lik i lasten på denne skuta! Forsterkersettet er, når det gjelder analytiske egenskaper, i referanseklasse, og forforsterkeren TCA 3028A må være et av de bedre kjøpene du kan gjøre i dag.

Gullaldre skapes ikke bare innen musikk og musikkinstrumenter. Også framføringsformene er under stadig utvikling. På søken etter mer brillians i strykeinstrumentene stemmer dirigentene stadig sine symfoniorkestre høyere. Langt høyere enn da våre mest spilte verk ble komponert. Den klassiske «a» tilsvarte ca. 422 Hz. I dag er en «a» bestemt til 440 Hz. Og ofte løfter man denne relative pitchen enda noen Herz.

Musikk er ikke noe statisk. Det er heller organisk, og slik er det også med våre lydidealer! Vi lytter ikke med samme ører som folk for førti-femti år siden. Oppfatninger og forventninger om reproduksjon av lyd har endret seg enormt. Akkurat som musikken har. Det man på sekstitallet jevnt over oppfattet som bra lyd vil neppe holde mål i dag. Dermed er det ikke sagt at rørforsterkere fra tretti-førtitallet ikke lyder bra. Tvert i mot. I dag opplever vi den reneste renessanse for røryd. Ikke bare røryd men også analog lyd generelt. Så lenge HiFi utstyr er under utvikling, vil ettertiden alltid kunne lete seg fram til visse «gullaldre», akkurat som man kan i musikkhistorien forøvrig. Under spesielt gode forhold dukker det gjerne opp produkter som vil stå som milepæler i HiFi historien. Bare tenk på Quad's berømte elektrostat-høytalere...

ILDSJELER

Bak slike produkter står gjerne noen idealistiske ildsjeler med teknisk kompetanse og en godt utviklet lydfilosofi eller lydideal. Det virker på meg som om en god del av Tanbergs produkter må være tilkommet under slike optimale forhold. Du kan faktisk ane den lydfilosofi disse gutta må ha hatt i de produktene Tandberg produserer den dag i dag. Det soniske idealet hos Tandberg, eller deres lydfilosofi, bekrefter seg i et analytisk potensiale som få andre kan oppvise. Tandberg låter typisk norsk, friskt og sunt (om vi får lov å være litt selvgode). Det er kanskje en smule i retning av det puritane, men uten noen gang å bli anemisk. Litt distansert, muligens ...?

Det er vel for tidlig å si om våre etterkommere vil anse Tandberg som representant for en gullalder, men noen av deres produkter er i alle fall på god vei inn i historien. Som for eksempel tunerer 3001A og kassettpilleren 3014A. Begge produkter har vært i salg siden 1981.

HISTORIE

Tanbergs 3000 serie ble lansert i 1981. I 1984/85 fikk produktene tilleggsbetegnelsen «A», som markerer en generell oppgradering. Effektforsterkeren i

denne testen, 3016A, kom på markedet i 1986/87 og erstattet da monotrinnene 3009 fra 1984.

3016A har eksistert i så godt som uforandret form siden den ble lansert. Det samme gjelder forforsterkeren TCA 3028A som tok over for den legendariske TCA 3018A i 92/93.

Generelt kan vi si at teknikken i forsterkerne stammer fra tidlig åttital. Det gjelder for både for- og effektrinns at de rent konstruksjonsmessig unngår såkalt negativ tilbakekobling i forsterkerkretsløpene (Zero Negative Feedback). I en slik sammenheng trengs ingen stabilitetskompensasjon (du har ikke stabilitetsproblemer) noe som bidrar sterkt til det detaljerte lydbildet du opplever i begge forsterkerne. I tillegg virker ZNF positivt for forsterkernes transientegenskaper. Forforsterkeren er noe av det raskeste og mest detaljrike jeg har hørt!

TCA 3028A

Under lokket på forforsterkeren finner du kun polypropylen kondensatorer og metallfilmotstander i signalveien. I 3028A finner du bare diskrete komponenter, ordentlig og velplassert på printet slik du ser det på bildet. Veksling mellom alternative signalkilder skjer ved hjelp av reléer og et sett lysdioder som med tredoble fargemuligheter indikerer signal og alternative optaksinnstillinger (ikke bli overrasket om forforsterkeren handler litt på egenhånd her, litt statisk elektrisitet er nok). Uttaket for hodetelefon er forsynt med egen volumkontroll. En lysdiode indikerer bruk av eget subsonisk filter. Jeg savner monoknappen, monoinspillinger med kunstige stereosignaler låter guffent! Har du behov for phonoingang koster oppgradering med egen phonomodul i MM versjon kr. 650,- og i MC versjon kr. 1.300,-. Fjernkontroll fåes mot et tillegg på kr. 390,-. Du behøver aldri å være redd for at input-signalet til forforsterkeren blir for stort, Tandberg oppgir en overload på hele 20 Volt!

3016 A

Effektforsterkeren ble konstruert opp mot et Apogee Duetta (mk1). Dette er som kjent en meget tungdrevet høytaler, med en nominell impedans på 2 ohm og en driftseffekt på 80 dB/Watt m. Med en oppgitt effekt på 220W i 8 ohm, vil kraftreserven i 3016A med andre ord være nok til å dekke de fleste behov. Forsterkeren er forsynt med separat nettdel for hver kanal og er i prinsippet bygget som en dual-mono konstruksjon.

To solide ringjerne-trafoer er med på å bringe stasen opp i en vekt på hele 28

vellydene kilo (ti meter fra butikken skjønner jeg hva tredve kilo er. Ta bil eller taxi!).

Front, sider og topp er i børstet aluminium, noe som teller i positiv retning sett med audio-øyne...

Kondensatorkapasiteteten på hele 120.000 mikrofarad gjør det sammen med relativt store ringkjernetrafoer, forsvarlig å drive høytalere selv under 2 ohm. 3016A er bestykket med 8 Mosfet transistorer pr. kanal, og blir det for hett for dem kobler automatisk vifte inn. Om du har råd til å betale strømregningen, så la forsterkeren stå på døgnet rundt. Det samme gjelder forforsterkeren. Først etter fem-ti timers drift øyner du hvilket potensiale Tanberg har bygget inn i dette settet.

REFERANSEKLASSE

Produkter som har lite, eller så godt som ingen «egenlyd», er på mange måter de vanskeligste å beskrive. Utstyr som har pretensjoner i retning av det profesjonelle har ofte den egenskapen at de hverken legger til eller trekker fra. Så hva er det å si?

Opplevelsen av en forsterker som fungerer så utpreget nøytral som Tanbergs forforsterker TCA 3028A er i grunnen ganske spesiell. Du sitter de første timene og lytter etter eventuelle egenlyder, eller farginger i et eller annet frekvensområde. Så bytter du høytalere, kabler, CD-spiller og andre remedier, spiller de mest krevende opptakene du kjenner, drikker fire doble kopper espresso for om mulig å skjerpe hørselen og tilkaller til slutt assistanse. Men inntrykket forblir det samme. Dette produktet er så godt som uten egenlyd!

I en innspilling av den norske komponisten Roald Wichmans sanger (NOR CD-9203) bevarer Torbjørn Wibergs gitar sin autentiske klang, likeledes forblir barytonen John Magnusons stemme ivaretatt på en usdvanlig ærlig måte. Det er ikke mulig å merke farginger som skulle skyldes forforsterkeren. Dette har i grunnen bare en ufordelaktig side; du får ingen «hjelp» av forsterkeren til å gjøre bot for eventuelle misfargninger ellers i anlegget. Andre produkters svakheter forblir åpenbare. Å dra full nytte av et slikt analytisk potensiale stiller store krav til resten av anlegget. Tandbergs egen effektfosterker 3016 A bidrar i stor grad til å opprettholde de nøytrale soniske kvaliteter.

Nøytralitet representerer et potensiale så lenge man holder seg langs den samme banen så og si. Lyd & Bilde testet settet med en del rimeligere høytalere. Selv om Tanberg makter å få noe av det beste ut av dem, blir også det verste så

Funksjonell design i funksjonelle omgivelser; Forforsterkeren bretter for anledningen ut sitt profesjonelle og vel oppbygde indre.

altfor tydelig. I denne sammenheng er det en liten forbrytelse å forsøke å spare noen kroner på det siste leddet i kjeden. Tandberg spiller altfor avslørende til det.

Først i det øvre skiktet finner du kombinasjoner som vekker sjelen i musikken. Spar heller ikke på kabler. Van den Huls kullfiberkabler «The First» er etter min mening et godt valg i denne sammenheng, de åpner lydbildet og legger detaljene godt til rette.

KONSERVATORIE I HELVETE

Rachmaninovs symfonikonsert nr. 1 setter ethvert HiFi anlegg på åpenbare prøver rent dynamisk sett. Om det ikke finnes headroom nok, synker lydlandskapet sammen.

Gjennom å utnytte orkesterets dynamiske muligheter, uttrykker Rachmaninov følelser som var ganske fremmede for dirigenten Glazunov som urframførte symfonien i 1887. Han uttalte blant annet at verket lød som om «det kom fra en elev ved et konservatorie i Helvete». Verket er mer enn massivt nok til å skape pinsler både her og der...

I slike sammenhenger kommer effektrinnet 3016A virkelig til sin rett, den bevarer fullstendig kontroll over høyttalerne, og gjør det på en meget profesjonell måte. Selv ved meget store påtrykk bevarer instrumentene sin originale timbre. En ting er å spille denne typen repertoar ved høyt volum, noe annet er på hvilken måte det gjøres. Langsomme forsterkere klarer neppe å formidle den rå urkraft og turbulens som Rachmaninov skulle ha opplevd ved sitt selsomt beliggende konservatorie...

Komposisjonen kommer først til sin rett om forsterkning og høyttalere evner å formidle musikkens transiente aspekter. På dette punkt virker det som om

Tandbergs Zero Negative Feedback løsninger har noe vesentlig for seg. Forrykende transienter og eminent deltaljopløsning bidrar i en slik muskalsk sammenheng til å formidle den følelsesmessige essensen i symfonien - og det er jo det som er viktig!

KONKLUSJON

Tandbergs lydfilosofi går i retning av puristisk realisme. Alt skal fram, vekk med alle typer farging av lyden! Det skal være rent og fritt for kosmetiske innslag. Kombinerer du Tanbergs forforsterker 3028A med 3016 trinnet, vil det soniske resultatet i en del sammenhenger være nesten forskrekkende avslørende. Totalt sett ville det vært ønskelig at kombinasjonen gjorde litt mer av seg i bassområdet. Man kan få inntrykk av at settet heller noe mot det lyse, men det er faktisk ikke slik at settet gjør noen direkte feil, det bare gjør ikke nok i bunnen. Mellomtonen bevarer noe av sin myke sødme, selv om jeg personlig fortrekker et noe tyngrer potensiale her. Både for- og effekforsterkeren bidrar med kropp i tonen. Det kan oppleves som om lyden «flyter» mer i rommet. Denne egenskapen kan beskrives som motsatsen til det mer tørre papiraktige inntrykket som enkelte andre (også meget kostbare) forsterkere gir. Noen mener at Tandberg har en tendens til å snøre perspektivet noe sammen. Med Duntech'ene er det i alle fall ikke slik, tvert imot. Etter ganske mange timer med Tandberg er dette, som kanskje best lar seg beskrive som kropp i tonen, den egenskapen jeg setter høyest. Vi kan kanskje si at opplevelsen av det muskalske forløpet går mer i dybden ved en slik gjengivelse. Vær sikker på at du virkelig liker et slikt lydideal før du gjør dine innkjøp!

Tandberg «snur ikke kappen med vinden», som en del produsenter gjør: Et år equalizer, året etter ingen tonekontroller i det hele tatt. På dette punkt kan vi i Norge spore en viss idealisme, eller «lyd-filosofi» som i noen tilfeller ser ut til å gå utover det rene profittmotiv.

Tandberg representerer et av de selskapene i Norge hvor fagfolket fremdeles kommer ut av det med æren i behold. Når du kjøper norsk vet du hva du får. Konstruksjonen er solid, ting er bygget for å vare, du kan stole på at de oppgitte data er riktige. Det kan vi faktisk være stolte av. Vi håper, og tror at Tandberg-kvaliteten blir like hørbar i deres nye produktserie. «3000-serien» vil i følge Tandberg fort- satt være i produksjon. Uansett - det blir spennende ut over våren...

PROFESJONELT BRUK?

Også med tanke på de rent analytiske aspekter, er kombinasjonen Tandberg 3028A og 3016A noe av det beste under tegnede har hørt. Det finnes lite egenlyd, og enkeltinstrumenter beholder sin timbre selv i meget komplekse sammenhenger.

Med hensyn til forsterkning i studio-sammenheng må 3016 absolutt sies å være aktuell. Den kollapser ikke selv ved relativt store påtrykk. Detaljgengivelse fascinerer. Balanserte innganger burde ha vært standard.

En rekke større studier benytter seg allerede av Duntech, som sammen med Tandbergsettet neppe vil svikte i kritiske lytte-sammenhenger. Noe å tenke på for nye norske radio- og TVstudier?

Pris: Forforsterker TCA 3028A, eks. RIAA: kr. 8.990.-
Effektforsterker 3016A: kr. 23.680.-
Leverandør: Akers Mic HiFi